

MEDICINSKI FAKULTET U ZAGREBU

1. POSTANAK I ORGANIZACIONI RAZVOJ MEDICINSKOG FAKULTETA. Akademski senat Sveučilišta u Zagrebu obratio se 18. VIII 1910. banu Nikoli Tomašiću s predstavkom u kojoj je predložio da se god. 1914, prilikom 40-godišnjice Sveučilišta, otvori Medicinski fakultet. Međutim, g. 1914. buknuo je Prvi svjetski rat i pitanje otvorenja toga Fakulteta ponovo se odložilo. Prvih godina rata miruju sve akcije u vezi s otvaranjem Medicinskog fakulteta, ali se polagano bude nade da bi upravo ishod rata mogao biti od odlučne važnosti i u tom pitanju.

Tako je nadošla godina 1917. koja je donijela konačno rješenje. Rat je još bijesnio svom žestinom i budući da je velik broj mladih liječnika bio u to vrijeme na bojištu, mnogi su krajevi Hrvatske ostali bez liječnika. Velika nestašica liječnika nametnula je imperativnu potrebu da se Medicinski fakultet otvori što prije.

Na sjednici Hrvatskog sabora od 25. I 1917, u toku rasprave o Medicinskom fakultetu, narodni zastupnik Milan Rojc iznio je prijedlog: »Kr. zemaljska vlada se poziva, da što većim pospješanjem pristupi k ustrojenju medicinskog fakulteta na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu, kako bi se u što bližoj budućnosti moglo započeti njegovo djelovanje«. Idućeg dana (26. I) Rojc je u Saboru održao velik govor u kojem je svoj prijedlog opširno obrazložio naišavši na sveopće odobravanje. U saborskoj sjednici od 31. I 1917. održao je i Stjepan Radić odlučni govor odlučno zahtijevajući da se donese zakon o osnivanju Medicinskog fakulteta na zagrebačkom sveučilištu. U istom smislu govorili su na sjednici od 1. II i drugi narodni zastupnici, i na koncu je Rojčev prijedlog jednoglasno primljen.

Akademski senat je na svojoj sjednici od 3. II 1917. jednoglasno zaključio da se vladi podnese predstavka kojom se moli bezodvlačno otvaranje Medicinskog fakulteta. Zemaljska vlada je 10. III 1917. sazvala konferenciju stručnjaka koja je razmotrila sva pitanja u vezi s otvaranjem Fakulteta, a Zbor liječnika uputio je 16. VII delegaciju banu Mihaloviću s molbom da se založi za otvaranje Fakulteta i osnutak zemaljske bolnice. Ban je doista 12. XI 1917. odobrio otvorenje Medicinskog fakulteta u Zagrebu još u toku iste godine.

Milan Rojc, koji je u međuvremenu postao odjelni predstojnik za bogoštovlje i nastavu, saopćio je na saborskoj sjednici od 13. XI 1917, da su kod vlade završene sve predradnje i da će se po banovoj odredbi Medicinski fakultet svakako otvoriti još iste godine.

Zemaljska vlada predložila je tada Dvorskoj kancelariji u Beču tri profesora budućega Fakulteta: dra Teodora Wickerhausera i dra Miroslava Čačkovića za redovne profesore kirurgije i dra Dragutina Mašeka za redovnog profesora otorinolaringologije. Da bi predavanja mogla odmah započeti, Zemaljska vlada je pozvala dra Dragu Perovića iz Beča

i postavila ga za suplenta anatomije, a ostala predavanja za prvo godište povjerena su profesorima Filozofskog fakulteta (fizika: Stanko Hondl, kemija: Gustav Janeček, biologija: August Langhoffer i Vale Vouk). Dekanske poslove vodio je provizorno dekan Filozofskog fakulteta. Prva konferencija nastavnika Medicinskog fakulteta održana je 20. XII 1917; ona je sastavila red predavanja za I semestar i odredila rok za upis. Upisi su počeli 21. XII 1917. i do kraja roka upisala su se 63 slušača.

Nastavnik anatomije D. Perović održao je 12. I 1918. u sveučilišnoj auli svoje nastupno predavanje »O smjeru nastavnog i znanstvenog rada u anatomiji«. Predavanju su prisustvovali predstavnici vlasti, sveučilišni profesori, članovi Zbora liječnika i mnogi studenti. Time je Medicinski fakultet započeo svojim radom.

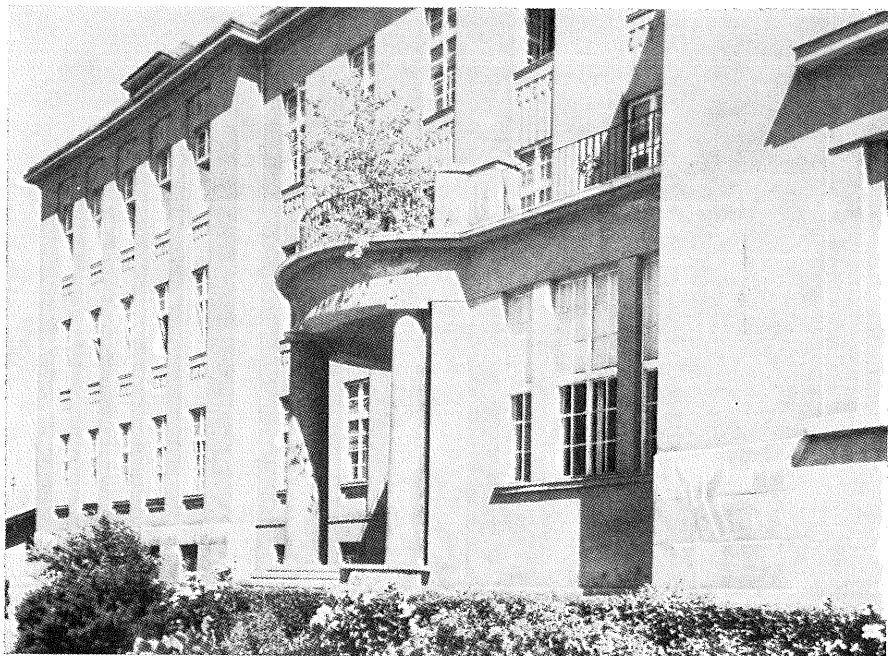
Najzad je 13. IV 1918. kralj imenovao prva tri predložena profesora. Naloženo im je da uredi Fakultet, postave dekana, stave prijedloge za popunjenje katedara i preuzmu sve funkcije profesorskog zbora. Proforski zbor održao je svoju prvu sjednicu 11. V 1918. Tom prilikom izabran je za dekana M. Čačković, a za prodekana D. Mašek. Dekan je 13. V preuzeo dekanske poslove od dotadašnjega provizornog dekana.

U proljeće 1918. Hrvatski je sabor predložio kralju na odobrenje Zakon o gradnji zgrada za Medicinski fakultet i za Zemaljsku bolnicu s klinikama u Zagrebu. Taj zakon, koji je kralj potvrdio 26. VI 1918, određuje: 1. da se u Zagrebu podigne zemaljska bolnica sa najmanje 1000 kreveta, u kojoj će se urediti potrebne klinike, i 2. Medicinski fakultet i s njim spojena zemaljska bolnica treba da se smjeste na Širokom brijegu (Šalati) u Zagrebu. Ondje treba izgraditi i ostale za Fakultet i bolnicu potrebne zgrade. U skladu s tim zakonom odmah je adaptirana zgrada bivše gimnazije na Šalati, pa su ondje već u zimskom semestru 1918/19. otvoreni morfološko-biološki, fiziološki i medicinsko-kemijski zavod. Započeta je i gradnja patološko-anatomskog zavoda na Voćarskoj cesti, koja je dovršena u srpnju 1922. Zavod za opću i eksperimentalnu patologiju i farmakologiju smješten je u zgradi bivšega Plemićkog konvikta na Šalati, u kojoj je već otprije smješten anatomski zavod.

Pošto je izrađen ispitni red za prvi rigoroz, počeli su na novootvorenom fakultetu 10. VII 1918. prvi strogi ispiti iz fizike, kemije i biologije.

Osnutak Medicinskog fakulteta nametnuo je potrebu da se preinače neke odredbe sveučilišnog zakona od god. 1874. i 1894. i da se ti zakoni prilagode potrebama studija medicine. Zakonom od 12. IX 1918. nanovo je redigiran popis predmeta za sve fakultete, među njima i Medicinski. Tim je zakonom zabranjeno da se na Medicinskom fakultetu predaje na kojem drugom jeziku osim hrvatskoga. Nadalje je tim zakonom ženama dopušten studij medicine, a profesorima je dopušteno da pored pristava namjeste još i asistente, prosektore i pomoćnike.

U ljeto 1918. g. uslijedila su imenovanja daljnjih profesora: 21. VII imenovan je dotadašnji suplent D. Perović redovnim profesorom anatomije, 6. VIII imenovan je profesor medicinskog fakulteta u Carigradu Boris Zarnik redovnim profesorom biologije, histologije i embriologije, a 6. IX sveučilišni asistent u Grazu dr Miroslav Mikuličić redovnim profesorom opće i eksperimentalne patologije i farmakologije. Od predmeta I rigorozu bile su još nepopunjene katedre kemije i fiziologije. 22. I 1919.

ZGRADA DEKANATA MEDICINSKOG FAKULTETA NA ŠALATI

imenovan je privatni docent praškog sveučilišta Franjo Smetanka redovnim profesorom fiziologije, a 31. III 1919. dotadašnji suplent kemije dr Fran Bubanović izvanrednim profesorom medicinske kemije (27. I 1920. imenovan je redovnim profesorom). Tim su katedre za I i II godište bile popunjene. Sada je bilo potrebno popuniti i druge katedre i urediti odgovarajuće zavode i klinike. Kao prve popunjene su katedre interne medicine i kirurgije: 22. V 1919. imenovan je asistent medicinskog fakulteta u Beču dr Karlo Radoničić redovnim profesorom interne medicine, a asistent medicinskog fakulteta u Innsbrucku dr Julije Budisavljević redovnim profesorom kirurgije.

U jesen 1918. g. završen je Prvi svjetski rat i osnovana Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca. S pravom se očekivalo da će u novim političkim uvjetima izgradnja Medicinskog fakulteta u Zagrebu, koja je započela prije godinu dana, uslijediti brzim tempom. Međutim, prve poratne godine bile su ispunjene bezbrojnim problemima ekonomske i političke prirode, i novostvoreni Fakultet morao se zadovoljiti sasvim nedovoljnim dotacijama, tako da se u početku gotovo čitava izgradnja sastojala iz adaptacija i improvizacija. Pored dviju zgrada na Šalati, koje su adaptirane već g. 1918, vlada je g. 1919. ustupila još tri školske zgrade Medicinskom fakultetu za smještaj prvih klinika. Bila je to zgrada bivše više djevojačke škole u Draškovićevoj ulici, u kojoj su smještene interna i

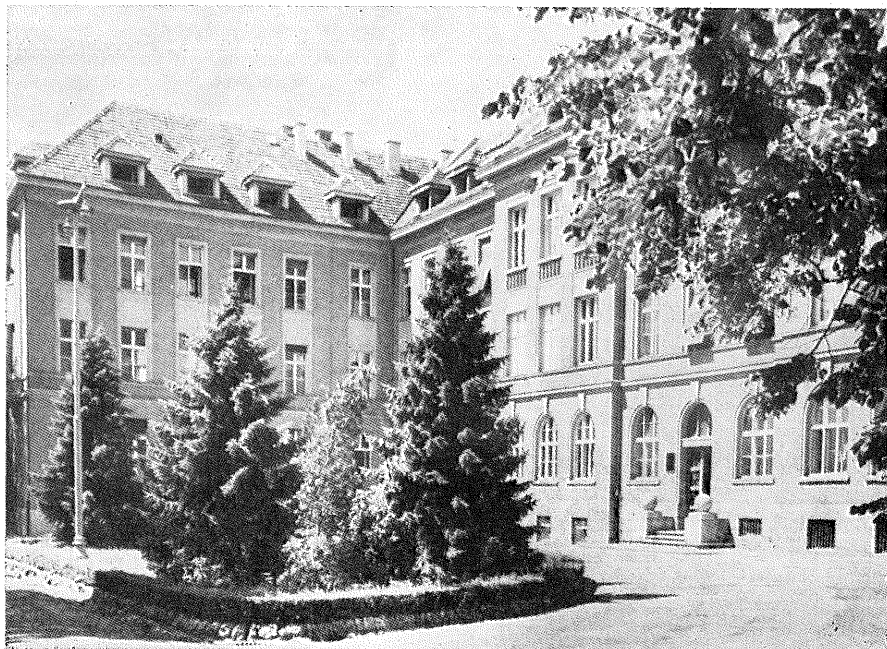
kirurška klinika, zatim zgrada osnovne škole u Draškovićevoj ulici, u kojoj je smještena otorinolaringološka klinika, i zgrada građanske škole u Marulićevoj ulici, u kojoj su otvorene očna i nervna klinika. Adaptacija tih zgrada odugovlačila se zbog nedostatka novca do g. 1921, pa kako su u zimskom semestru 1919/20. započela predavanja iz interne medicine, kirurgije i otorinolaringologije, na predavanjima su se isprva demonstrirali bolesnici iz zagrebačkih bolnica, uglavnom iz Bolnice milosrdnih sestara.

Financijska kriza, u koju je novoosnovani fakultet zapao već u početku svoga postojanja, zaoštrila se osobito u zimskom semestru 1920/21. Budući da nije uspjelo dobiti potrebne novce za izgradnju daljnjih zavoda i klinika, profesorski zbor je preporučio studentima da svoje studije završe u inozemstvu, pa je u tu svrhu razdijeljen velik broj stipendija. Te je godine broj studenata znatno pao. Glavni uzrok te financijske krize bila je opća poslijeratna devalvacija novca kojoj je pala žrtvom i zaklada za izgradnju Medicinskog fakulteta. U toj kritičnoj situaciji pomogla je jedna financijska grupa pod vodstvom Ede Markovića, koja je omogućila daljnju izgradnju Fakulteta. Godine 1920. popunjena je samo jedna katedra: 2. X imenovan je profesor Medicinskog fakulteta u Ljubljani Albert Botteri redovnim profesorom oftalmologije.

Godine 1921. popunjene su tri važne katedre: 14. II imenovan je profesor Medicinskog fakulteta u Kijevu dr Mihajlo Lapinski redovnim profesorom neurologije i psihijatrije, 17. IV predstojnik sero-bakteriološkog zavoda u Sarajevu dr Emil Prašek redovnim profesorom higijene, a 13. VII predstojnik Zemaljskog rodilišta i Primaljskog učilišta u Zagrebu dr Franjo Durst redovnim profesorom ginekologije i porodništva. S popunjavanjem katedara bilo je i nekih komplikacija: dr Vladimir Terebinski, koji je 17. VII 1921. imenovan redovnim profesorom dermatovenerologije, odrekao se odmah profesure, pa tako je ta katedra ostala nepopunjena sve do g. 1923. Bilo je teškoća i s popunjenjem katedre patološke anatomije: dr Vaclav Neumann, koji je već g. 1920. imenovan profesorom patološke anatomije, nije nastupio službu, pa budući da je bilo prijeko potrebno da nastava iz toga predmeta započne, preuzeo je u zimskom semestru 1921/22. E. Prašek privremeno i patološku anatomiju. Tek 1. V 1922. imenovan je profesor univerziteta u Jekaterinoslavu Sergije Saltykov redovnim profesorom patološke anatomije.

Godine 1922. popunjene su katedre zubarstva, ortopedije i rendgenologije. Dr Eduard Radošević dobio je 20. I 1922. privatnu docenturu za zubarstvo i uz to je imenovan predstojnikom Zubne klinike, a 1936. je postao i izvanredni profesor, ali kako je već 1938. umro, naslijedio ga je dr Ivo Čupar. Bivši predstojnik Ortopedijske bolnice u Zagrebu dr Božidar Špišić dobio je 18. III 1922. privatnu docenturu za ortopediju. On je g. 1927. postao izvanredni, a 1934. redovni profesor ortopedije. Najzad je 11. VIII 1922. imenovan primarni liječnik Bolnice milosrdne braće u Zagrebu dr Laza Popović izvanrednim profesorom rendgenologije (1932. je postao redovni profesor).

Preostale su još dvije važne katedre koje su napokon popunjene g. 1923. Privatni docent Medicinskog fakulteta u Beču Ernest Mayerhofer imenovan je 10. III 1923. redovnim profesorom pedijatrije, a privatni

KLINIKE MEDICINSKOG FAKULTETA NA SALATI

docent Medicinskog fakulteta u Pragu dr Pavel Šavnik postao je 23. V 1923. redovni profesor dermatologije i venerologije. Međutim, P. Šavnik umro je već 16. VII 1924, pa ga je naslijedio njegov asistent dr Franjo Kogoj, najprije kao suplent, a g. 1927. kao izvanredni i 1932. kao redovni profesor.

Do godine 1923. bile su, dakle, popunjene sve najvažnije katedre, tako da je Medicinski fakultet bio uglavnom kompletan. Važan je datum u povijesti Fakulteta zabilježen 28. II 1923. kada je na svečan način promoviran prvi zagrebački doktor medicine – dr Zlatan Sremec.

Najteže je bilo popuniti katedru sudske medicine. Isprva su taj predmet predavali profesor Pravnog fakulteta dr Ernest Miler (formalni dio) i profesori nekih drugih medicinskih struka (patološko-anatomski, toksikološki dio itd.). Kasnije je uz prof. Milera predavao sudsku medicinu profesor veterinarskog fakulteta i sudski prosekotor dr Ljudevit Jurak, a tek 14. XII 1932. imenovan je profesor sveučilišta u Milwaukee-u (SAD) dr Eduard Miloslavić redovnim profesorom sudske medicine i kriminalistike.

Bilo je različitih poteškoća i sa smještajem pojedinih klinika i zavoda. Ginekološka klinika smještena je g. 1921. u zgradi rodilišta u Petrovoj ulici, u kojoj se i danas nalazi, a Zavod za higijenu, koji je osnovan iste godine, smješten je provizorno u prostorijama Fiziološkog zavoda.

da na Šalati, a tek g. 1927. u novoj zgradi epidemiološkog zavoda na Zvijezdi. Zavod za patološku anatomiju smješten je u srpnju 1922. u novoj zgradi u Voćarskoj cesti čije se dovršenje veoma odugovlačilo. Budući da zgrada namijenjena dječjoj i dermatovenerološkoj klinici nije bila dovršena sve do g. 1928, prof. Mayerhofer je svoja pedijatrijska predavanja držao u ginekološkoj klinici, a prof. Šavnik je na svojim predavanjima demonstrirao bolesnički materijal iz dermatoloških odjela zagrebačkih bolnica. Tek nakon opetovanih urgencija profesorskog zbora i javnog protesta Zbora liječnika dovršena je zgrada dječje i dermatovenerološke klinike g. 1928. Napokon je g. 1940. dovršena i zgrada na Šalati u kojoj su smještene ortopedska i zubna klinika.

Drugi svjetski rat i neprijateljska okupacija odrazili su se, dakako, i u radu Medicinskog fakulteta. Bilo je to vrijeme brojnih penzioniranja i proganjanja, tako da je znanstveni rad bio uvelike zakočen. Tek nakon oslobođenja došlo je na Medicinskom fakultetu do vidljivog procvata koji je od godine do godine postajao sve življi.

Jedan od važnih poratnih događaja je ulazak Škole narodnog zdravlja u sastav Medicinskog fakulteta. Ta ustanova, osnovana g. 1927, pripojena je g. 1947. Medicinskom fakultetu. Iste godine preseljene su neke klinike u novu bolničku zgradu na Rebru, koja je sagrađena g. 1942; ondje su sada smještene interna, kirurška, očna i nervna klinika te jedan dio dječje klinike (drugi dio je ostao na Šalati) i centralni rendgenološki zavod. God. 1947. osnovani su osim toga Zavod za kliničku endokrinologiju i Stanica za transfuziju krvi, a osnovana je i Središnja medicinska knjižnica na Šalati, sa svrhom da koordinira rad postojećih kliničkih i zavodskih biblioteka.

Godine 1948. osnovan je Odontološki odsjek Medicinskog fakulteta. Studij odontologije trajao je prema nastavnom planu šest godina, od čega su prve dvije godine bile zajedničke s općim odsjekom Medicinskog fakulteta. Međutim, odsjek je započeo stvarnim radom tek g. 1954, nakon useljenja u nove prostorije Odontološkoga zavoda u Gundulićevoj ulici 5.

U šk. god. 1953/54. osnovana je u sklopu Fakulteta Viša škola za sestre. Njezin nastavni plan odobren je 11. IX 1954.

Tokom školskih godina 1952/53. do 1956/57. bio je uzastopce dekan fakulteta Andrija Štampar. Kroz to vrijeme izvršena je temeljita reorganizacija nastave.

Ljeti 1952. godine osnovana je komisija u koju su bili uključeni predstavnici Medicinskog fakulteta, Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu, Savjeta za narodno zdravlje i Zbora liječnika Hrvatske. Ona je izradila nacrt koji je prihvaćen i 21. kolovoza 1952. objavljen kao »Uredba o organizaciji nastave na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu«. Uredba je usvojila moderniju koncepciju medicinske nastave, produžene na šest godina, koja je na Fakultetu bila raspravljana već 1940. godine, a do izražaja je došla napose na Prvoj međunarodnoj konferenciji za medicinsku nastavu, održanoj u Londonu 1953. Uredba je bila čvrst oslonac pri izradi »Statuta Medicinskog fakulteta«, objavljenog 1956.

SKOLA NARODNOG ZDRAVLJA »ANDRIJA ŠTAMPAR« NA ŠALATI

Na osnovu Općeg zakona o univerzitetima od 30. IV 1954. Fakultet je postao samostalna društvena ustanova, te je 20. XI 1954. kao organ društvenog upravljanja imenovan Fakultetski savjet. U smislu odredbe Općeg zakona o univerzitetima donesen je statut Medicinskog fakulteta i potvrđen u Saboru NRH 26. IV 1956.

Godine 1955. stupio je na snagu Zakon o doktoratu nauka. Po tom zakonu razlikuje se naslov »doktor medicine« kao akademski stupanj i naslov »doktor medicinskih nauka« kao naučni stupanj.

Od šk. god. 1955/56. Fakultet je imao 4 odsjeka. i to: I za opću medicinu, II za odontologiju, III za sestrinstvo, IV za usavršavanje zdravstvenih stručnjaka. U to vrijeme sve se više ispoljuju nastavne poteškoće zbog nedovoljnog broja predavaonica, nedostatka osnovnih pomagala i nastavnog osoblja, a i zbog teškoća materijalnog stanja studenata. Broj nastavnika i pomoćnog nastavnog osoblja bio je doduše u stalnom porastu, ali se i taj broj pokazao nedovoljnim, pa se nastojalo da se on poveća porastom habilitacija i stvaranjem novih mjesta za suradnike. Pored toga se nastojalo da se proširi broj nastavnih baza izvan Fakulteta. Te su mjere bile utoliko potrebnije, što se broj studenata naglo povećavao i popeo gotovo do broja 2000.

KLINIKE MEDICINSKOG FAKULTETA NA REBRU

Nastavnim svrhama služio je i osnutak Interne poliklinike Medicinskog fakulteta na Rebru g. 1957. Njezin prvi predstojnik bio je Vinko Vuletić. Poliklinika, koja je raspolagala sa 40 kreveta, bila je namijenjena uglavnom ambulantnom pogonu. Osnovani su i neki drugi odjeli Medicinskog fakulteta koji su služili praktično-medicinskim svrhama. Tako je g. 1959. izgrađen Centar za neurotičare neuropsihijatrijske klinike, Odjel za radioizotope i novi laboratoriji radiološkog zavoda, bazen za hidroterapiju ortopedske klinike itd. Osim toga je te godine provedena organizacija škole za bolničare i dječje negovateljice.

Godine 1959. izmijenjen je nastavni plan Medicinskog fakulteta i studij je opet skraćen na 5 godina. Te je godine upravni odbor kliničke bolnice preuzeo specijalističku službu od domova narodnog zdravlja: »Maksimir«, »Medveščak« i »Peščenica« za 8 specijalističkih struka.

Kako je rad Fakultetskog vijeća postajao sve obilniji i kompleksniji, osnovani su u šk. god. 1960/61. ovi odbori Fakultetskog vijeća: za personalna pitanja, za nastavu, za praćenje nastave, za naučno-istraživački rad, za izgradnju Fakulteta, za financije, za udžbenike i skripta, za biblioteke, za socijalnu i zdravstvenu zaštitu studenata, za studentska pitanja, za suradne ustanove, za pravila i propise i za nostrifikaciju. Te je godine Klinička bolnica potpuno odvojena od Medicinskog fakulteta.

Funkciju osnivača Kliničke bolnice Medicinskog fakulteta preuzima 1. VIII 1962. Narodni odbor grada Zagreba. Zadaci Kliničke bolnice jesu: 1. da pruža medicinsku pomoć bolesnicima i provodi druge mjere zdravstvene zaštite, 2. da služi izvođenju nastave za studente medicine, polaznike postdiplomskog studija i druge zdravstvene radnike koji se usavršavaju i 3. da služi za naučno-istraživački rad na području medicine. Kliničkom bolnicom upravljaju savjet, upravni odbor i ravnatelj. Ugovorom između Kliničke bolnice i Medicinskog fakulteta bolnica osigurava Fakultetu nastavni i znanstveni rad na svima svojim odjelima.

God. 1961. osnovana su na Medicinskom fakultetu dva instituta: Institut za medicinske nauke i Institut za higijenu i epidemiologiju. U njihov sastav ušle su postojeće naučne jedinice Medicinskog fakulteta.

Godine 1962. izdvojio se Stomatološki odjel (prije Odontološki odjel) iz sastava Medicinskog fakulteta, te je osnovan samostalan Stomatološki fakultet.

Šk. god. 1965/66. osnovali su Klinički bolnički centar i Medicinski fakultet Institut za klinička medicinska istraživanja. Svrha je toga Instituta da se putem njega traže ne samo vrela financiranja nego i metode i sistemi koji će unutar Fakulteta stvoriti bolju atmosferu za znanstveno-istraživački rad.

Još g. 1964. Medicinski fakultet je izradio i objavio »Investicioni program pregradnje i dogradnje Medicinskog fakulteta u Zagrebu na Šalati«.

2. ORGANIZACIONA STRUKTURA. Na Medicinskom fakultetu sveučilišta u Zagrebu postoje ove *katedre*: 1. Fizika. – 2. Kemija i biokemija. – 3. Biologija. – 4. Anatomija. – 5. Histologija i embriologija. – 6. Fiziologija. – 7. Bakteriologija, virusologija i parazitologija. – 8. Opća patologija i patološka anatomija. – 9. Opća patološka fiziologija. – 10. Farmakologija. – 11. Sudska medicina. – 12. Klinička propedeutika. – 13. Interna medicina sa ftizeologijom. – 14. Infektologija. – 15. Radiologija i opća klinička onkologija. – 16. Neurologija s neuropatologijom i psihijatrija s medicinskom psihologijom i mentalnom higijenom. – 17. Dermatovenerologija. – 18. Fizikalna medicina i opća rehabilitacija. – 19. Pedijatrija. – 20. Kirurgija, ratna kirurgija i anesteziologija. – 21. Ortopedija. – 22. Stomatologija s maksilofacijalnom kirurgijom. – 23. Otorinolaringologija s audiologijom i fonijatrijom. – 24. Oftalmologija. – 25. Ginekologija i opstetricija. – 26. Higijena, socijalna medicina i opća epidemiologija. – 27. Povijest medicine.

Za provođenje nastavnog, naučno-istraživačkog i stručnog rada Medicinski fakultet ima ove organizacione jedinice:

A. *Zavode*: 1. za kemiju i biokemiju – 2. za biologiju – 3. za fiziku – 4. za anatomiju – 5. za histologiju i embriologiju – 6. za fiziologiju – 7. za farmakologiju – 8. za opću patologiju i patološku anatomiju – 9. za sudsku medicinu i kriminalistiku – 10. za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju.

B. *Klinike, zavode i laboratorije kao organizacione jedinice u sastavu Kliničkog bolničkog centra, glavne nastavne baze Medicinskog fakulteta:*

1. Kliniku za unutarnje bolesti. – 2. Internu propedeutičku kliniku s poliklinikom. – 3. Kliniku za dječje bolesti na Rebru. – 4. Kliniku za dječje bolesti na Šalati. – 5. Kliniku za kožne i spolne bolesti. – 6. Kliniku za živčane i duševne bolesti. – 7. Kliniku za kirurgiju. – 8. Kliniku za ortopediju. – 9. Kliniku za bolesti uha, nosa i grla. – 10. Kliniku za očne bolesti. – 11. Kliniku za maksilofacijalnu kirurgiju i stomatologiju. – 12. Kliniku za ženske bolesti i porode. – 13. Zavod za patološku fiziologiju. – 14. Zavod za radiologiju. – 15. Zavod za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju. – 16. Zavod za kliničku onkologiju i radioterapiju. – 17. Zavod za neuropatologiju. – 18. Zavod za ortopedsku pomagala. – 19. Kardiološki laboratorij.

C. *Klinike i zavode kao organizacione jedinice u sastavu drugih bolnica:*

1. Kliniku za zarazne bolesti u Bolnici za zarazne bolesti. – 2. Kliniku za unutarnje bolesti u Općoj bolnici »Dr M. Stojanović«. – 3. Kliniku za unutarnje bolesti u Općoj bolnici »Dr O. Novosel«. – 4. Kliniku za bolesti uha, nosa i grla u Općoj bolnici »Dr M. Stojanović«. – 5. Zavod za radiologiju u Općoj bolnici »Dr M. Stojanović«.

D. *Školu narodnog zdravlja »Andrija Štampar« s ovim zavodima i laboratorijima:* 1. Zavodom za higijenu i socijalnu medicinu. – 2. Zavodom za epidemiologiju i statistiku. – 3. Zavodom za organizaciju zdravstvene službe. – 4. Zavodom za higijenu rada. – 5. Zavodom za sanitaciju okoline. – 6. Zavodom za bakteriologiju i parazitologiju. – 7. Zavodom za virusologiju. – 8. Zavodom za kemiju biokoloida. – 9. Zavodom za zaštitu majki i djece u Centru za zaštitu majki i djece (Klaićeva 16). – 10. Laboratorijem za vode i otpadne vode.

E. Osim toga Medicinski fakultet izvodi nastavu i na ovim ustanovama: 1. Traumatološkoj bolnici. – 2. Zavodu za suzbijanje tuberkuloze »Jordanovac«. – 3. Odjelu za rendgenologiju u Općoj bolnici »Dr O. Novosel«. – 4. Domu narodnog zdravlja »Kunović dr Mihajlo« u Zlataru.

F. *Kabinete:* 1. Kabinet za predvojničku nastavu i 2. Kabinet za učenje stranih jezika.

3. Na Fakultetu se izvodi nastava 2. i 3. stupnja kao i drugi oblici postdiplomske nastave. Nastava drugog stupnja organizirana je kao jedinstvena cjelina; njome se spremaju studenti za zvanje liječnika opće medicine. Nastavom trećeg stupnja izobražavaju se i specijaliziraju te uvode u znanstveni rad stručnjaci sa završenom nastavom drugog stupnja koji su potrebni zdravstvenoj službi, medicinskoj nastavi i nauci.

U posljednje se vrijeme pokazalo da petogodišnji plan nastave sadrži premalo sati za klinička predavanja, pa se zato ponovo razmatra pitanje produljenja studija na dvanaest semestara.

BOLNICA »DR MLADEN STOJANOVIĆ« U VINOGRADSKOJ ULICI
(STARA ULICNA ZGRADA)

4. POSTDIPLOMSKU NASTAVU na Medicinskom fakultetu organizira i provodi od šk. god. 1947/48. Škola narodnog zdravlja »Andrija Štampar« i to za: a) naučno i stručno usavršavanje i specijalizaciju iz područja javnog zdravstva; b) usavršavanje zdravstvenih stručnjaka iz drugih zemalja, u suradnji s međunarodnim organizacijama; c) usavršavanje i specijalizaciju drugih kadrova za potrebe javne zdravstvene službe; d) nastavu za specijalizaciju iz opće medicine za stručnjake sa završenim visokoškolskim obrazovanjem drugog stupnja, u suradnji s odgovarajućim katedrama.

Prije zakonskih promjena o visokom školstvu 1965. g. Škola narodnog zdravlja »Andrija Štampar« u Zagrebu održavala je postdiplomsku nastavu za kandidate s visokom stručnom spremom pod istim režimom, ali bez magisterija, jer magisteriji u Jugoslaviji nisu bili uvedeni. Škola je organizirala i postdiplomsku nastavu iz drugih oblasti.

Savjet Medicinskog fakulteta, na prijedlog Fakultetskog vijeća, donio je 17. VII 1961. odluku o nastavi trećega stupnja na Školi narodnog zdravlja »Andrija Štampar«. Prema toj odluci, nastava trećega stupnja prema najviše naučne, nastavne i stručne kadrove s područja higijene, socijalne medicine i drugih srodnih struka.

Na temelju te odluke i odluke Sveučilišnog savjeta u Zagrebu, na Školi narodnog zdravlja održavaju se tečajevi iz ovih struka:

1. Javno zdravstvo (magisterij za liječnike u trajanju od dva semestra);
2. Higijena rada (magisterij za liječnike – 2 sem.);

3. Zaštita majke i djeteta (magisterij za liječnike – 2 sem.);
4. Medicinska mikrobiologija (magisterij za liječnike i biologe – 2 sem.);
5. Komunalna tehnika i sanitacija okoline (magisterij za dipl. inž. tehničkih fakulteta, Prirodosl.-matemat. i drugih fakulteta ili visokih škola namijenjenih područjima nauke i prakse bliskih javnom zdravstvu – 2 sem.);
6. Klinička laboratorijska dijagnostika (magisterij za liječnike, veterinare, farmaceute, biologe i kemičare – 2 sem.);
7. Medicinska citodijagnostika (magisterij za liječnike – 2 sem.);
8. Školska higijena (magisterij za liječnike – 2 sem.); i
9. Opća medicina (specijalizacija i magisterij za liječnike u trajanju od šest semestara).

Od uvođenja nastave trećeg stupnja 1960/61. stupanj magistra postigao je 61 kandidat. Pored spomenutih tečajeva, na Školi narodnog zdravlja održana su još 4 međunarodna tečaja; od njih je jedan trajao punu akademsku godinu a s uspjehom ga je završilo 10 kandidata, od kojih je jedan postigao i stupanj magistra na našem Fakultetu.

Sveukupno su u proteklih 20 godina održana na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 122 postdiplomska tečaja s 2102 polaznika, a zaključno sa šk. god. 1966/67. diplomiralo je 1859 polaznika.

5. DOKTORATI. Pošto je 1955. g. donesen Zakon o doktoratu nauka, još iste godine, 8. VI, postignut je prvi doktorat medicinskih nauka. Zatim su 1956. slijedila daljnja četiri, 1957. tri, 1958, sedam, a 1959. je broj postignutih doktorata odjednom porastao na 21. U svemu su do kraja šk. god. 1968/69. postigla čast doktora medicinskih nauka 232 kandidata.

6. Uz nastavu predstavlja naučno-istraživački rad najvažniju aktivnost fakulteta. Organizacione jedinice za izvođenje naučnog rada jesu zavodi, klinike, laboratoriji i druge radne jedinice. Fakultet izvodi naučni rad i na Institutu za klinička medicinska istraživanja Medicinskog fakulteta i Kliničkog bolničkog centra, a može ga izvoditi i u drugim naučnim ustanovama.

Naučno-istraživačka aktivnost na Medicinskom fakultetu obilna je i mnogostruka; ona se odrazuje u velikom broju naučnih i stručnih radova koji su objavljeni u različitim naučnim i stručnim časopisima, zbornicima, ili u obliku monografija i opsežnih djela. Mnogi od tih radova objavljeni su u inozemstvu. Broj publikacija kreće se godišnje oko 400 i posljednjih godina pokazuje stalnu tendenciju porasta. U šk. god. 1967/68. objavljeno je 625 radova, od toga 290 naučnih i 305 stručnih.

7. IZDAVAČKA DJELATNOST na Medicinskom fakultetu odvija se u dva pravca: s jedne strane obuhvaća izdavanje udžbenika i skripata, a s druge strane objavljivanje naučnih i stručnih radova fakultetskih nastavnika i suradnika. Od početka postojanja fakulteta bilo je

velikih poteškoća s udžbenicima i skriptima. Dugi niz godina nije bilo nikakvih domaćih udžbenika ni skripata, pa su studenti bili primorani da uče iz inozemnih udžbenika, uglavnom njemačkih. Tridesetih godina štampaju se prvi domaći udžbenici (Mayerhoferova »Pedijatrija« i Vidakovićeve »Porodničke operacije«). Pomalo izlaze iz štampe daljnji udžbenici i skripta, tako da je u šk. god. 1957/58. bilo već 22 udžbenika i 30 skripata. Ali ni to nije bilo dovoljno, jer je još uvijek bilo predmeta za koje nisu postojali ni udžbenici ni skripta. Tada se počelo prevoditi neke inozemne udžbenike, a izdan je i oveći broj domaćih udžbenika i skripata, tako da je u šk. god. 1960/61. bilo u upotrebi 95 udžbenika i skripata, a 16 ih se nalazilo u štampi.

Od g. 1953. Medicinski fakultet izdaje periodičku publikaciju: »Radovi Medicinskog fakulteta u Zagrebu«, koja omogućuje članovima fakulteta da publiciraju svoje naučne radove. Škola narodnog zdravlja »Andrija Štampar« izdaje od listopada 1948. »Zdravstvene novine«, list za pitanja zaštite zdravlja, a pored toga i redovnu biblioteku iz raznih područja javnoga zdravstva, u kojoj su dosad objavljene tri knjige.

8. Na Medicinskom fakultetu postoje ove zajedničke *knjižnice*:

a) Središnja medicinska knjižnica – Šalata 3, osnovana 1947. godine kao centralna biblioteka Medicinskog fakulteta. Od osnutka Fakulteta 1918. godine pa do toga vremena, tj. punih trideset godina, Zavodi i klinike Medicinskog fakulteta imali su priručne biblioteke zatvorenog tipa. Zato se s vremenom javila potreba za jednom centralnom bibliotekom čiji je osnovni zadatak da evidentira cjelokupni fond medicinske literature. Knjižni fond u toj knjižnici i u područnim knjižnicama iznosi oko 130.000 svezaka.

b) Biblioteka Škole narodnog zdravlja »A. Štampar«, osnovana 1927. godine. Po svom književnom fondu ona je specijalna medicinska biblioteka, a uz to i naša najstarija biblioteka javnog zdravstva. Knjižni fond danas prelazi 30.000 svezaka monografija i časopisa, ne samo s područja javnog zdravstva u užem smislu već i širokog spektra srodnih područja, kao što su: mikrobiologija, prehrana, biokemija, statistika i dr.

9. Medicinski fakultet uspješno surađuje s mnogim ustanovama, naučnim i stručnim institucijama u gradu, republici i federaciji, nadalje s privredom, međunarodnim i inozemnim naučnim i stručnim organizacijama itd. Ta je suradnja osobito živa sa: 1. Savjetom za naučni rad SFRJ i SRH; 2. Komisijom za medicinska naučna istraživanja (KOMNIS); 3. Savjetom za narodno zdravlje SRH; 4. S narodnim sudovima i sa socijalnim osiguranjem davajući stručna (fakultetska) mišljenja; 5. Institutom za medicinska istraživanja JAZU; 6. Republičkim zavodom za zaštitu zdravlja (na području mikrobiologije, sanitarne tehnike, epidemiologije, higijene prehrane itd.); 7. Domovima narodnog zdravlja; 8. Centrom za zaštitu majki i djece SR Hrvatske; 9. Institutom za fiziku »Ruđer Bošković«; 10. S mnogim bolnicama SR Hrvatske

i drugih republika (Zavod za patološku anatomiju vrši histološke pretrage); 11. Sa Savezom gluhih, Društvom dijabetičara, Društvom anti-alkoholičara itd.; 12. Sa Zborom liječnika Hrvatske i Savezom lekarskih društava Jugoslavije; 13. S tvornicama »Pliva«, »Jugodijetetika«, »Fotokemika« i drugima; 14. Zavodi i klinike fakulteta surađuju sa srodnim zavodima drugih fakulteta, s kemijsko-farmaceutskim tvornicama u zemlji i u inozemstvu u ispitivanju novih lijekova.

Suradnja postoji i sa zagrebačkim bolnicama i nekim domovima narodnog zdravlja u kojima se vrši praktična nastava za studente Medicinskog fakulteta.